

Μια παράσταση μέσα στην παράσταση

> Η «Λυσιστράτη» του Αριστοφάνη από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

Σε μερικά κορεσμένα επαγγέλματα πρέπει να εξασφαλίσεις άδεια εξάσκησης τους από αρμόδια όργανα κάνοντας αίτηση και περιμένοντας τη σειρά σου. Εισηγούμαι τη δημιουργία ενός πανελλήνιου οργάνου αρμόδιου για το ανέβασμα αριστοφανικών έργων. Οι ενδιαφερόμενοι σκηνοθέτες και θίασοι θα μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις συνοδευόμενες από προτάσεις ιδεών. Και οι άδειες θα δίνονται στους καλύτερους. Σπάνια. Ίσως μόνο δύο ή τρεις για κάθε καλοκαίρι.

Δεν ξέρω αν το γεγονός ότι πέρασα τα πρώτα μου νιάτα σε συνθήκες υπαρκτού σοσιαλισμού με οδηγεί σε παρόμοιες εισηγήσεις. Δεν είμαι εναντίον της ελεύθερης δημιουργίας, απλώς θεωρώ το συγκεκριμένο τομέα της θεατρικής παραγωγής στην Ελλάδα και στην Κύπρο κορεσμένο.

Θεωρώ ότι η συχνότητα ανεβασμάτων αριστοφανικών έργων έχει μπλοκάρει τη δημιουργική σκέψη των σκηνοθετών, ότι τα κίνητρα των θιάσων για την επιλογή αριστοφανικού έργου

δεν είναι καλλιτεχνικά, θεωρώ επίσης ότι οι αριστοφ

νικές αναθέσεις σε σκηνοθέτες που δεν επιτρέπουν στον εαυτό τους μια απλή αναπαραγωγή των στερεοτύπων, τους αναγκάζουν να αναγάγουν την όποια διαφοροποίηση σε αυτοσκοπό.

Ο Γιάννης Ιορδανίδης σκηνοθέτησε τη «Λυσιστράτη» στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος προσπαθώντας να απομακρυνθεί όσο πιο πολύ από το λαϊκότροπο στερεότυπο. Βρήκε τρόπο να βάλει όλη την παράσταση... σε εισαγωγικά.

Τη μετέτρεψε σε παράσταση μέσα στην παράσταση, σε μουσική επιθεώρηση παιγμένη από κάποιο θίασο.

Η ιδέα δηλώθηκε στην αρχή με κάποια κείμενα που κρατούσαν οι ηθοποιοί, με «σκηνοθέτες» και «τεχνικούς» να βγαίνουν στη «σκηνή». Η συμβατικότητα των δρώμενων διπλασιάστηκε, επομένως και η αισθηματική απόσταση του κοινού από το έργο μεγάλωσε. Πιστεύω πως με το εύρημα αυτό ο Ιορδανίδης έδωσε πρώτ' απ' όλα στον εαυτό του συναι-

Μετάφραση: Γιάννης Βαρβέρης
Σκηνοθεσία: Γιάννης Ιορδανίδης
Σκηνικά: Γιώργος Γαβαλάς
Κοστούμια: Γιάννης Μετζικώφ
Μουσική: Γιώργος Χριστιανάκης
Χορογραφία: Ισίδωρος Σιδέρης
Φωτισμοί: Στέλιος Τζολόπουλος
Μουσική διδασκαλία: Νίκος Βουδούρης
Παίζουν: Ρένα Λουιζίδου, Μίνα Αδαμάκη, Δάφνη Λαμπρόγιαννη, Θεοδώρα Σιάρκου, Δημήτρης Πιατάς, Αντώνης Λουδάρος.

σθηματικό άλλοθι. Αν όλα όσα γίνονται στη σκηνή δεν είναι παρά μια παράσταση κάποιου ταλαίπωρου μπουλουκιού (στη φτώχεια ή στον καιρό πολέμου παραπέμπουν εκείνες οι σκόρπιες στη σκηνή καταστρεμμένες θεατρικές καρέκλες;) , τότε

φυσικό είναι ο σκηνοθέτης να μην παίρνει κατάκαρδα το αντιπολεμικό πάθος του κειμένου.

Έχω την άποψη ότι με το πιο πάνω εύρημα ο σκηνοθέτης απ-ιδεολογικοποιεί και απόλαϊκοποιεί το έργο. Η αισθητική του αστικού μουσικού θεάτρου, της επιθεώρησης, επιβάλλεται σε όλα τα συνθετικά μέρη της παράστασης.

Ο σκηνογράφος Γιώργος Γαβαλάς δημιουργεί τη «σκηνή» του θιάσου, ο ενδυματολόγος Γιάννης Μετζικώφ ντύνει το γυναικείο χορό με καν-καν φορέματα και το χορό των γερόντων - με φράκα μουσικών ορχήστρας. Η μουσική του Γιώργου Χριστιανάκη και η χορογραφία του Ισίδωρου Σιδέρη συνεχίζουν την ίδια αισθητική γραμμή. Ο σκηνοθέτης παγιδεύεται στο εύρημά του. Έτσι οι μουσικοί-γέροντες καίνε τα μουσικά τους όργανα για να διώ-

ξουν τις γυναίκες από την Ακρόπολη. Για τον Ιορδανίδη-λογικό, για τους θεατές που νοιάζονται λίγο παραπάνω για το

τόσο οικείο κείμενο και την τόσο γνωστή υπόθεση της «Λυσιστράτης» παρά για την αισθητική συνοχή του έργου-όχι και τόσο λογικό. Η πολυπρόσωπη και πολυδάπανη παραγωγή συγκρουόταν με την ιδέα του φτωχού θιάσου. Η μόνη άνδρες και δώδεκα γυναίκες) , το διπλά υπερβολικό (θέατρο εν θεάτρω...), τα κόκκινα φορέματα, ο ανδρικός χορός στο τέλος με πράσινες στολές ουγγρικού τύπου (;) δημιουργούσαν οπτική ... φασαρία.

Τα κωμικά εφέ λίγα. Στην αρχή ο σκηνοθέτης ποντάρει στη γνωστή μανιέρα της Μίνας Αδαμάκη. Αμέσως μετά στη ανδρογυναικεία Σπαρτιάτισσα Λαμπιδώ (Θεοδώρα Σιάρκου). Η Ρένα Λουιζίδου ήταν μονότονη και άχρωμη. Ο Δημήτρης Πιατάς ως Πρόβουλος πέτυχε πολύ λίγο γέλιο.

Όλη η ελπίδα ήταν η σκηνή της Μυρρίνης και του Κινησία (Δάφνη Λαμπρόγιαννη και Αντώνης Λουδάρος).

Αποδείχτηκε όμως η λιγότερο αστεία και λιγότερο ερωτικά προκλητική από τις δεκάδες

Όλη η ελπίδα ήταν η σκηνή της Μυρρίνης και του Κινησία (Δάφνη Λαμπρόγιαννη και Αντώνης Λουδάρος). Αποδείχτηκε όμως η λιγότερο αστεία και λιγότερα ερωτικά προκλητική από τις δεκάδες «Λυσιστράτες» που έχουν περάσει μπροστά μας, αλλά με το μεγαλύτερο πένος με το οποίο ήταν... συνδεδεμένος ο Κινησίας. Θα ακουστεί αισχρό αν παρομοιάσω όλη την παραγωγή με το μέλος του Κινησία; Υπερβολικά μεγάλη, άμορφη, χωρίς την τόσο απαραίτητη ένταση.

«Λυσιστράτες» που έχουν περάσει μπροστά μας, αλλά με το μεγαλύτερο πένος με το οποίο ήταν... συνδεδεμένος ο Κινησίας. Θα ακουστεί αισχρό αν παρομοιάσω όλη την παραγωγή με το μέλος του Κινησία;

Υπερβολικά μεγάλη, άμορφη, χωρίς την τόσο απαραίτητη ένταση. Ο Αριστοφάνης, ο λαϊκός, ο ιδεολόγος, με το πιο χονδρό του χιούμορ, με τον πιο χονδρό ερωτισμό, απονευρώθηκε στην παράσταση του Γιάννη Ιορδανίδη.

NONA Μ. ΟΛΕΣΚΗ